

مقاله پژوهشی: تبیین تهدیدات امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران متأثر از عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی

عبدالله... عراقی،^۱ فتح‌الله کلاتری،^۲ رحمان نجفی سیار،^۳ امیر مشتاقی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۰۶

چکیده

روابط امارات متحده عربی با رژیم صهیونیستی حاکی از تغییر ژئوپلیتیکی عمیق در منطقه غرب آسیا است که نشان‌دهنده عادی‌سازی حضور رژیم صهیونیستی و پذیرش نقش آن در منطقه و تبدیل آن به یک محور امنیتی، سیاسی و اقتصادی است. این طرح به دنبال ایجاد فرهنگ جدیدی در منطقه است تا به رژیم صهیونیستی اجازه دهد بدون تغییر در رفتار و سیاست‌هایش در قبال فلسطین، در منطقه ورود پیدا کند. حضور رژیم صهیونیستی در مناطق پیرامونی جمهوری اسلامی ایران حائز تهدیدات قابل توجه امنیت ملی کشور در ابعاد مختلف است که شناسایی و مشخص نمودن میزان اهمیت و اولویت این تهدیدات به منظور طرح‌ریزی اقدامات مقابله‌ای و جلوگیری از غافلگیری، ضروری است. در این تحقیق با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی از نوع اکتشافی و مصاحبه با خبرگان به روش دلفی ابتدا نسبت به احصاء ابعاد مختلف تهدیدات عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران اقدام و سپس با استفاده از روش تحلیل سلسله‌مراتبی، وزن و اهمیت هر یک از این تهدیدات مبتنی بر نظرات خبرگان از طریق تدوین پرسش‌نامه بررسی شده است. بر این مبناء، تهدیدات ناشی از عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران در چهار حوزه نظامی-امنیتی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی-اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته و تعداد ۲۲ زیرشاخص تعیین و اولویت‌بندی شده است. نتایج حاکی از اولویت معیار حوزه نظامی-امنیتی در سطح معیارها و اولویت حضور نظامی-اطلاعاتی در خلیج فارس در سطح گزینه‌ها است.

کلیدواژه‌ها: امارات عربی متحده، ج.ا.ایران، خلیج فارس، رژیم صهیونیستی، عادی‌سازی روابط.

۱ - استادیار دانشگاه عالی دفاعی ملی، نویسنده مسئول: abdollah.politics@gmail.com

۲. دانشیار علوم راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی.

۳ - استادیار روابط بین‌الملل دانشگاه عالی دفاع ملی

۴. دانشجوی دکتری امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی

۱. مقدمه

رژیم صهیونیستی تحت تأثیر مفهوم صهیونیسم که به وجود کشور یهودی در جهان اعتقاد داشت، قبل از جنگ جهانی دوم با مهاجرت یهودیان اروپا به فلسطین که محل سکونت اعراب و مستعمره بریتانیا بود، شکل گرفت. زمانی که قیمومیت بریتانیا بر فلسطین در ۱۵ مه ۱۹۴۸ م. به پایان رسید، تمامی نهادهای سیاسی فلسطینی از بین رفته و هیچ سازمانی جهت پر نمودن خلأ موجود، وجود نداشت؛ لذا صهیونیست‌ها که بر نواحی یهودی‌نشین در سرزمین‌های اشغالی مسلط بودند، یک شورای موقت حکومتی مرکب از ۳۸ عضو تأسیس کردند. پس از آن یک کابینه ۱۳ نفره انتخاب و در همان تاریخ «دیوید بن گوریون» که متعاقباً مقام نخست‌وزیری را به عهده گرفت، تشکیل دولت (رژیم) صهیونیستی را اعلام نمود.

با تأسیس رژیم صهیونیستی، کشورهای عربی با فراز و فرود در مقاطع زمانی مختلف به مقابله با این رژیم پرداختند؛ اما به تدریج رویکرد یکپارچه کشورهای عربی دچار گسل‌های راهبردی شده و از شدت آن کاسته شد. از این رو، طی ۷۴ سال گذشته، روابط با اعراب همواره یکی از دغدغه‌های سیاسی - امنیتی مقامات صهیونیستی بوده است.

در ۱۳ آگوست ۲۰۲۰ م. «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور سابق آمریکا، «بنیامین نتانیاهاو» نخست‌وزیر سابق رژیم صهیونیستی و «محمد بن زاید آل نهيان» حاکم فعلی امارات و ولیعهد وقت ابوظبی در یک تماس تلفنی توافق کردند که روابط دوجانبه کامل میان رژیم صهیونیستی و امارات عربی متحده را آغاز کنند. در پی این اقدام در ۱۵ سپتامبر ۲۰۲۰، در کاخ سفید دو توافق‌نامه صلح میان امارات عربی متحده و بحرین از یک سو و رژیم صهیونیستی از سوی دیگر با عنوان «موافقت‌نامه ابراهیم» منعقد شد. بر پایه این دو توافق‌نامه مقرر شد روابط بحرین و امارات با رژیم صهیونیستی کاملاً عادی شود؛ لذا طی دو سال گذشته روابط بین امارات و رژیم صهیونیستی با شدت و دامنه کم سابقه در ابعاد مختلف سیاسی، اقتصادی، امنیتی و فرهنگی تعمیق یافته است.

توافق ابراهیم فراتر از «صلح سرد» رژیم صهیونیستی با مصر و اردن است و با توجه به همکاری‌های دو طرف در زمینه‌های گوناگون، یک «صلح گرم» محسوب می‌شود (اختیاری امیری، محمدی، ۱۴۰۰: ۱۳۲) که می‌تواند پیامدهای ناگواری برای منطقه و محور مقاومت با رهبری و محوریت ج.ا.ایران داشته باشد و ژئوپلیتیک منطقه را تغییر دهد.

با توجه به اینکه تأمین اهداف سیاست خارجی و امنیتی دولت‌ها در گرو شناخت و برآورد دقیق آنان از محیط امنیتی خود و رقبایشان در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی است و روند پرشتاب عادی‌سازی روابط اعراب حاشیه خلیج فارس با رژیم صهیونیستی به دلیل ایجاد زمینه حضور عناصر صهیونیستی در مناطق پیرامونی ج.ا.ایران و تسری آن به سایر کشورهای عربی منطقه و فرامنطقه، امنیت ملی کشور را تهدید می‌کند. از این رو سؤال اصلی مقاله این است که: «تهدیدات امنیت ملی ج.ا.ایران متأثر از عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی چیست؟» و پیرو آن نسبت به شناسایی و اولویت‌بندی تهدیدات در ابعاد سیاسی، دفاعی - امنیتی، اقتصادی و فرهنگی - اجتماعی اقدام گردد.

نتایج این تحقیق به لحاظ نظری و کاربردی جهت شناسایی ابعاد مختلف تهدیدات کشور متأثر از عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی حائز اهمیت است. همچنین، به دلیل آنکه محیط امنیتی یک کشور از بازیگران متعدد تشکیل شده و غفلت از برنامه‌ها و طرح‌های سایر بازیگران، موجب خطا در پیش‌بینی صحیح تهدیدات می‌گردد و احتمال غافلگیری در حوزه‌های سیاسی - امنیتی و تأمین منافع کشور را افزایش می‌دهد؛ لذا به لحاظ نظری در صورت عدم تدوین این تحقیق، تهدیدات امنیت ملی ج.ا.ایران ناشی از عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی مغفول خواهد ماند.

۲. مبانی نظری و پیشینه‌شناسی تحقیق

۲-۱. پیشینه‌شناسی تحقیق

قلمرو مورد بررسی جهت بررسی پیشینه تحقیق سه حوزه را دربر می‌گیرد:

- ❖ تحقیقات انجام‌شده در حوزه پیمان ابراهیم؛
- ❖ عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس؛
- ❖ امنیت ملی ج.ا.ایران.

«امیری خوشکار» در مقاله‌ای تحت عنوان «عادی‌سازی روابط امارات متحده عربی و رژیم صهیونیستی؛ پیامدهای سیاسی، امنیتی و نظامی» (۱۳۹۹) نزدیک شدن به مرزهای امنیتی ج.ا.ایران و شکل‌گیری سلسله‌وار روابط با رژیم صهیونیستی را دو پیامد منفی عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی دانسته است.

«امیدی قلعه‌محمدی» در مقاله‌ای با عنوان «تحلیل اقدامات امارات و بحرین در عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی» (۱۳۹۹) که برای سومین کنفرانس ملی و دومین کنفرانس بین‌المللی

حقوق و علوم سیاسی ارائه شده است، ضعف نظامی و سیاسی امارات و عدم مشروعیت داخلی در بحرین را از جمله عوامل مهم در روند عادی‌سازی روابط آن‌ها با رژیم صهیونیستی معرفی می‌کند. «اختیاری امیری» و همکارش مقاله‌ای با عنوان «تأثیر مناسبات رژیم صهیونیستی با کشورهای حوزه خلیج فارس بر سیاست همسایگی ایران» (۱۴۰۰) را در فصلنامه سیاست خارجی چاپ کرده‌اند. نویسندگان معتقدند عادی‌سازی مناسبات رژیم صهیونیستی با کشورهای عربی حاکی از آن است که معادلات جدیدی در منطقه در حال شکل گرفتن است که می‌تواند بر سیاست همسایگی ایران تأثیرگذار باشد و حصول به اهداف منطقه‌ای را با چالش‌هایی مواجه سازد.

«زهدي نسب» و همکاران در مقاله‌ای تحت عنوان «سیاست‌های دفاعی ج.ا.ایران در مقابل همکاری‌های احتمالی دفاعی رژیم صهیونیستی، امارات متحده عربی و عربستان سعودی» (۱۳۹۹) که در فصلنامه راهبرد دفاعی به چاپ رسانده‌اند، راهکارهایی جهت مقابله با تهدیدات نظامی روابط کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی ارائه کردند.

با توجه به بررسی به‌عمل‌آمده در زمینه موضوع عادی‌سازی روابط کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس با رژیم صهیونیستی، مشخص گردید تاکنون مقاله و پژوهش مستقل که به بررسی تأثیر این روابط بر امنیت ملی ج.ا.ایران پرداخته باشد، تدوین نشده؛ لذا نوآوری این پژوهش اقدام جهت شناسایی و به‌خصوص اولویت‌بندی همه ابعاد تهدیدات عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی و ایجاد امکان ارزیابی منطقی از تهدیدات به‌منظور طرح‌ریزی سیاست‌ها و اقدامات مقابله‌ای در سطح کاربردی است.

۲-۲. مبانی نظری

«استفان والت»^۱ معتقد است ائتلاف‌های موازن در قبال تهدید شکل می‌گیرند؛ تهدیداتی که می‌توانند از قدرت، مجاورت، قابلیت‌های تهاجمی و نیت توسعه‌طلبانه و تهاجمی نشئت بگیرند. موارد یادشده به‌مثابه متغیرهای مستقلی انگاشته می‌شوند که تغییر در هر یک، دیگر دولت‌ها را به احتمال فراوان به احساس تهدید و اتخاذ اقدامات موازنه‌ای می‌کشاند (لیتل، ۱۳۸۹: ۳۲-۳۱).

در حالی که رئالیسم آتهاجمی در دوگانه قدرت-امنیت، برتری را به «قدرت» می‌دهد و آن را هدف اصلی دولت‌ها برمی‌شمارد، رئالیسم تدافعی در این دوگانه، اولویت را به «امنیت» می‌دهد و تأمین امنیت را بالاترین هدف می‌داند؛ آن‌ها معتقدند اولین نگرانی دولت‌ها به حداکثر رساندن

^۱ Stephen Walt
^۲ Realism

قدرت نیست، بلکه حفظ موقعیت آن‌ها در نظام بین‌الملل است. در واقع، معمای امنیت در کانون منطق رئالیسم تدافعی قرار دارد. معمای امنیت به این دلیل عنصر محوری تئوری رئالیسم تدافعی را شکل می‌دهد که برای رئالیست‌های تدافعی، این معمای امنیت است که همکاری واقعی بین دولت‌ها و فراتر از آن، ائتلاف آن‌ها در صورت مواجهه با یک دشمن را ایجاد می‌کند. بر اساس این مفهوم، تحت آنارشی^۱ تلاش دولت‌ها برای افزایش امنیتشان منجر به کاهش امنیت سایر دولت‌ها می‌شود. این معمای امنیت سبب می‌گردد تا دولت‌ها نگران مقاصد و قدرت نسبی آینده یکدیگر باشند. برای خروج از معمای امنیت ناشی از توازن قوا، رئالیست‌های تدافعی برخلاف رئالیست‌های تهاجمی که بر افزایش قدرت نسبی اصرار دارند، معتقدند باید بر افزایش امنیت نسبی تأکید کرد (هدایتی شهیدانی و مرادی کلارده، ۱۳۹۵: ۹۲). به همین دلیل آن‌ها به جای توازن قوا بر «توازن امنیت» تمرکز می‌کنند. بر همین اساس سازوکار اصلی پیشنهادی نظریه‌پردازان رئالیسم تدافعی برای مقابله با تهدید، ایجاد موازنه به صورت اتحاد و ائتلاف است (اختیاری امیری، محمدی، ۱۴۰۰: ۱۳۴).

با توجه به نظریه‌های مطروحه، به نظر می‌رسد رژیم صهیونیستی و شیخ‌نشین‌های حوزه خلیج فارس به دلیل نگرانی‌های امنیتی و تهدیدات خودپنداشته از ج.ا.ایران با مضامینی همچون توسعه نفوذ منطقه‌ای ایران، برنامه هسته‌ای، نیروهای مسلح قوی و ... درصدد ایجاد توازن تهدید از طریق ایجاد اتحاد و ائتلاف با یکدیگر هستند. به عبارتی دیگر، آن‌ها سعی دارند تا با ایجاد موازنه تهدید در برابر تهدیدات منطقه‌ای ایران، امنیت نسبی خود را تأمین نمایند؛ لذا نظریه موازنه تهدید که با نظرات رئالیسم تدافعی همسو است، به عنوان چارچوب نظری این پژوهش تعیین می‌گردد.

۲-۳. مفاهیم تحقیق

۲-۳-۱. محیط امنیتی

«محیط امنیتی»^۲ مجموعه عوامل محاط‌کننده عینی - جغرافیایی، ذهنی - روانی و انسانی - غیرانسانی ملموس و ناملموسی است که به علت تغییر و پویایی مداوم، بر ساختار، اهداف، اولویت‌ها، استراتژی‌ها و تصمیم‌های کنشگران امنیتی دولتی و غیردولتی تأثیر گذاشته و از آن‌ها تأثیر پذیرفته و از رهگذر چنین برهم‌کنشی تهدیدها و فرصت‌های امنیتی جدیدی را پیش‌روی این کنشگران قرار داده و آن‌ها را در معرض انتخاب‌ها و تصمیم‌گیری‌های جدید به منظور به حداقل رساندن

تهدیدها و بهره‌برداری حداکثری از فرصت‌ها قرار می‌دهد (آقایی و نورعلی‌وند، ۱۳۹۸: ۷) در این تحقیق، مقصود از محیط امنیتی ج.ا.ایران، تهدیدات و فرصت‌های متأثر از اقدامات کشورهای عربی حاشیه جنوبی خلیج فارس است.

۲-۳-۲. مجموعه امنیتی منطقه‌ای^۱

محور اصلی مدل امنیتی مکتب کپنهاگ، سطح منطقه‌ای است؛ زیرا نظریه‌پردازان این مکتب با پذیرش و تأیید اصل وابستگی متقابل امنیتی، امنیت دولت‌ها را وابسته به یکدیگر معرفی می‌کنند. از دیدگاه مکتب کپنهاگ، معیارهای تشکیل مجموعه امنیتی منطقه‌ای عبارت‌اند از:

- ❖ وجود تعدادی بازیگر در یک منطقه مشخص،
- ❖ وابستگی متقابل شدید امنیتی،
- ❖ الگوهای دوستی و دشمنی،
- ❖ مجاورت،
- ❖ وجود حداقل دو بازیگر مؤثر،
- ❖ استقلال نسبی بازیگران.

با توجه به موارد فوق، خلیج فارس را می‌توان یک مجموعه امنیتی منطقه‌ای در نظر گرفت.

۳. روش‌شناسی تحقیق

تحقیق از نظر رویکرد، توصیفی-تحلیلی و از نظر هدف، توسعه‌ای-کاربردی است. قلمرو زمانی تحقیق پس از اعلام عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با امارات متحده عربی بر اساس قرارداد صلح ابراهیم از سال ۱۳۹۹ تا زمان حاضر را دربرمی‌گیرد. قلمرو مکانی تحقیق، منطقه غرب آسیا و زیرسیستم منطقه‌ای خلیج فارس است.

جامعه آماری این تحقیق را صاحب‌نظران و نخبگان کشوری و لشکری ج.ا.ایران در حوزه سیاسی و متخصصان سیاسی، نظامی، امنیتی، اقتصادی، جغرافیایی و فرهنگی، امور اطلاعاتی و نظامی راهبردی امور دفاعی و نظامی تشکیل می‌دهند. این گروه از میان مدیران و فرماندهان، اساتید عضو هیئت علمی و مدیران سیاسی متخصص، که حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد بوده و ده سال در حوزه تخصصی خود کسب تجربه کرده‌اند، به‌عنوان جامعه آماری این

تحقیق در نظر گرفته شده است. با توجه به ویژگی‌ها و مشخصه‌های ذکرشده، حجم نمونه ۱۵ نفر می‌باشد.

گردآوری اطلاعات در این پژوهش با استفاده از روش کتابخانه‌ای و میدانی به صورت ترکیبی انجام شده است. در این راستا ضمن بررسی منابع کتابخانه‌ای و استفاده از رساله‌ها، پروژه‌های تحقیقاتی، کتاب‌ها، مقالات علمی داخلی و خارجی مراکز اطلاع‌رسانی معتبر و نیز مراکز علمی، دانشگاه‌های معتبر سراسر کشور، طی مصاحبه شفاهی و کتبی با صاحب‌نظران و خبرگان، تهدیدات سیاسی، دفاعی-امنیتی، اقتصادی و فرهنگی-اجتماعی عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی احصاء و تعداد ۲۲ گویه مشخص گردید. سپس با روش تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) نسبت به تدوین پرسش‌نامه مشتمل بر ۵۶ سؤال، اقدام و اولویت‌بندی تهدیدات مورد مذاقه قرار گرفت.

با توجه به مصاحبه با برخی از مسئولین و افراد متخصص مرتبط با موضوع تحقیق در زمان‌های متفاوت، و طرح سؤالات به گونه‌ای دیگر و دریافت برداشت‌ها و نتایج نسبتاً یکسان، می‌توان نتیجه گرفت که ابزار سنجش مشاهده و مصاحبه در این تحقیق از اعتبار و پایایی بالایی برخوردار است.

۴. یافته‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل داده‌ها

۴-۱. یافته‌های تحقیق

قبل از اجرای روش تحلیل سلسله‌مراتبی، با بررسی ادبیات حوزه‌های امنیتی مرتبط (از جمله مطالب مطروحه فوق)، برخی شاخص‌های مربوط به تهدیدات امنیت ملی ج.ا.ایران متأثر از عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی احصاء شد. در ادامه با استفاده از روش کیفی دلفی و مصاحبه کتبی با ۱۵ نفر از متخصصان امنیت ملی و کشورهای عربی و رژیم صهیونیستی، شاخص‌های مرتبط با تهدیدات امنیت ملی ج.ا.ایران متأثر از عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی به شرح ذیل تحصیل گردید. سپس با روش تحلیل AHP نسبت به اولویت‌بندی تهدیدات شناسایی شده، اقدام شد.

۴-۱-۱. تهدیدات سیاسی عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران

۴-۱-۱-۱. خروج رژیم صهیونیستی از انزوای سیاسی و توسعه روابط با کشورهای اسلامی

رژیم صهیونیستی از زمان تأسیس در میان کشورهای عربی و اسلامی در انزوا قرار داشت. از این رو، خروج از انزوای منطقه‌ای، همواره یک هدف راهبردی برای رهبران این رژیم محسوب می‌شد.

بنابراین عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی منطقه می‌تواند کمک مهمی به این رژیم در این زمینه نماید (اختیاری امیری و محمدی، ۱۴۰۰: ۱۳۷).

۲-۱-۱-۴. تسری عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با سایر کشورهای عربی

روحیه ماجراجویی و جسارت «محمد بن زاید» سبب شد تا وی در تصمیم‌گیری در رابطه با اقدام تاریخی عادی‌سازی روابط کشورهای حوزه خلیج فارس پیشگام باشد و زمینه را برای سایر حکام محافظه‌کار این منطقه، فراهم سازد (اختیاری امیری و محمدی، ۱۴۰۰: ۱۴۰).

۳-۱-۱-۴. تضعیف محور مقاومت

همگرایی رژیم صهیونیستی و کشورهای عربی منطقه خلیج فارس به‌طور قطع بر مواضع کشورهای عربی به‌ویژه محور اعتدال (شامل کشورهایایی نظیر امارات، عربستان، مصر و اردن است که قائل به مکانیسم مذاکره و گفتگوی مستقیم در مورد منازعات منطقه از جمله نزاع اعراب- رژیم صهیونیستی هستند) در قبال مسئله فلسطین تأثیر گذارد. در نتیجه این امر می‌تواند فشارها بر حماس را افزایش دهد و کنشگری آن را محدود کند؛ و حتی محدودیت‌های جدی را از سوی کشورهای عربی برای نیروی مقاومت حماس ایجاد کرده و حمایت‌های مادی و معنوی از این سازمان را به‌تدریج کاهش دهد (اختیاری امیری، محمدی، ۱۴۰۰: ۱۴۳).

۴-۱-۱-۴. عمیق‌تر شدن شکاف روابط ج.ا.ایران با کشورهای حوزه خلیج فارس به‌ویژه امارات

برقراری روابط و همکاری با بازیگران منطقه‌ای از جمله عربستان و امارات یکی از هدف‌های اصلی رژیم صهیونیستی در دهه‌های گذشته تاکنون بوده است (زه‌دی‌نسب و همکاران، ۱۳۹۹: ۶۳)؛ لذا با عادی‌سازی روابط کشورهای مذکور با رژیم صهیونیستی، شکاف روابط ج.ا.ایران با این کشورها عمیق خواهد شد.

۵-۱-۱-۴. تشکیل ائتلاف سیاسی عربی- عبری علیه جمهوری اسلامی ایران

صهیونیست‌ها افزایش حداکثری روابط و نفوذ پایدار در امارات را مدنظر قرار دادند و درصدد استفاده از فرصت ایجاد رابطه با این کشور عربی به‌عنوان بستری برای اقدامات نظامی-امنیتی و گسترش روابط با سایر کشورهای عربی در حوزه خلیج فارس هستند (مرکز بررسی‌های استراتژیک، ۱۴۰۱: ۴).

۶-۱-۱-۴. تضعیف آرمان آزادسازی قدس شریف و استکبارستیزی

در حالی که رهبران امارات در سه دهه نخست حیات خود در قالب الگوهای عربی و اسلامی به حمایت از فلسطین اهتمام داشتند، عادی‌سازی روابط این کشور با رژیم صهیونیستی به‌عنوان بدعتی در روابط کشورهای عربی خلیج فارس با صهیونیست‌ها باعث شکل‌گیری نگرانی‌ها و تهدیدات نوینی برای ثبات منطقه‌ای، امنیت و منافع ملی و منطقه‌ای ج.ا.ایران شده است (مرکز بررسی‌های استراتژیک، ۱۴۰۱: ۳) و آرمان آزادسازی فلسطین را تضعیف می‌کند.

۲-۱-۴. تهدیدات نظامی-امنیتی عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی علیه ایران

۱-۲-۴-۱. حضور نظامی رژیم صهیونیستی در خلیج فارس

هدف راهبردی آمریکا، بسترسازی جهت کاهش تدریجی نیروها در منطقه غرب آسیا از طریق ایجاد صلح بین اعراب و رژیم صهیونیستی است؛ بنابراین صلح ابراهیم می‌تواند حلقه محاصره ایران را تنگ‌تر نموده و از سوی دیگر امنیت رژیم صهیونیستی را در صورت کاهش احتمالی نیروهای آمریکایی در منطقه افزایش دهد (اختیاری امیری و محمدی، ۱۴۰۰: ۱۴۲).

حضور رژیم صهیونیستی در منطقه خلیج فارس به‌طور طبیعی زمینه امنیتی شدن منطقه را فراهم و امکان تنش‌ها و منازعات را افزایش می‌دهد. در واقع، حضور رژیم صهیونیستی در منطقه، برخلاف سیاست‌های منطقه‌ای ایران مبنی بر بیگانه‌زدایی از خلیج فارس است (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۲-۲-۴. شکل‌گیری ائتلاف ژئوپلیتیک علیه جمهوری اسلامی ایران

عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با کشورهای عربی حوزه خلیج فارس، شرایط را برای شکل‌گیری بلوک‌بندی ژئوپلیتیک علیه ج.ا.ایران فراهم ساخته است. در طول یک دهه گذشته تمایل به ائتلاف‌سازی بین کشورهای حوزه جنوبی خلیج فارس و رژیم صهیونیستی افزایش یافته است؛ همین موضوع به وابستگی متقابل امنیتی در میان شیخ‌نشین‌های خلیج فارس و نیز بین آن‌ها و رژیم صهیونیستی در قبال تهدیدات ایران منجر شده است.

بنابراین ائتلاف عبری-عربی به یک چالش راهبردی برای ج.ا.ایران تبدیل شده که مسیر حفظ و تقویت مناسبات مطلوب با همسایگان جنوبی را برای تهران دشوار ساخته است (اختیاری امیری و محمدی، ۱۴۰۰: ۱۴۴).

۳-۲-۱-۴. گسترش همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران

در سال‌های اخیر بسیاری از شرکت‌های امنیتی رژیم صهیونیستی به کشورهای عربستان و امارات در مسائل امنیتی مشورت‌هایی ارائه می‌دهند؛ حتی این شرکت‌ها در حال آموزش نیروهای ویژه این کشورها هستند و سامانه‌های بسیار پیشرفته امنیتی را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهند (زهدی‌نسب و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۶۳).

۴-۲-۱-۴. ایجاد ایستگاه‌های راداری و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در امارات

یکی از مهم‌ترین پیامدهای همگرایی امارات و رژیم صهیونیستی، فراهم شدن زمینه همکاری‌های اطلاعاتی، امنیتی و جغرافیایی برای اقدامات بی‌ثبات‌ساز، خرابکارانه، جاسوسی و نفوذ علیه ج.ا.ایران از سوی صهیونیست‌ها است (زهدی‌نسب و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۶۹).

۵-۲-۱-۴. بهره‌برداری رژیم صهیونیستی از ظرفیت اتباع ایرانی ساکن/متردد به امارات جهت فعالیت‌های

جاسوسی و تروریستی در ج.ا.ایران

در حال حاضر تعداد حدود پانصد هزار تبعه ایرانی در کشور امارات سکونت دارند و تعداد ۸۰۰۰ شرکت تجاری ایرانی در امارات ثبت شده است که اغلب آن‌ها در امارات دبی مستقر می‌باشند، لذا فرصت مناسبی جهت بهره‌برداری رژیم صهیونیستی از ظرفیت اتباع ایرانی ساکن در امارات در راستای امور اطلاعاتی متصور می‌باشد (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۶-۲-۱-۴. واگذاری تجهیزات نظامی پیشرفته از جمله هواپیماهای F.35 به امارات در نتیجه توافق

ابراهیم

در راستای اجرای طرح بروزرسانی نیروهای مسلح، امارات طی سال‌های گذشته همواره به دنبال خرید تجهیزات پیشرفته هوایی از جمله هواپیمای F.35 بوده است که با مخالفت آمریکا به دلیل تأمین امنیت رژیم صهیونیستی مواجه شده است؛ لیکن با انعقاد پیمان ابراهیم، احتمال واگذاری این تجهیزات به امارات در میان‌مدت متصور است (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۷-۲-۱-۴. تقویت سامانه‌های اطلاعاتی امارات و کاهش توان اطلاعاتی ج.ا.ایران در این کشور

یکی از اهداف عمده رژیم صهیونیستی از عادی‌سازی روابط با امارات، توسعه نفوذ اطلاعاتی در مجاورت مرزهای ج.ا.ایران ارزیابی می‌گردد؛ لذا رژیم صهیونیستی با تقویت سامانه‌های اطلاعاتی امارات و بهره‌کشی همه‌جانبه از ظرفیت سازمان‌های اطلاعاتی این کشور، درصدد نیل به اشراف اطلاعاتی علیه ج.ا.ایران می‌باشد (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۳-۱-۴. تهدیدات اقتصادی عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران

۳-۱-۴-۱. ورود رژیم صهیونیستی به بازار انرژی خلیج فارس و تهدید حوزه انرژی ج.ا.ایران

محدودیت‌های رژیم صهیونیستی در تأمین منابع انرژی مورد نیاز خود به‌ویژه نفت و گاز، احتمال ورود این رژیم به بازار انرژی خلیج فارس، احداث خطوط انتقال انرژی و تأثیرگذاری بر امنیت انرژی منطقه را متصور می‌سازد (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۳-۱-۴-۲. اخلاص در مناسبات تجاری ج.ا.ایران و امارات (با توجه به موافقت‌نامه تجارت آزاد امارات و رژیم صهیونیستی)

طبق آمارهای رسمی که به تأیید گمرک رسیده، امارات همواره جزء پنج شریک اصلی تجاری ج.ا.ایران قرار دارد تا جایی که این کشور با ۸ میلیون و ۹۰۰ هزار تن کالا به ارزش، ۱۱ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار، اولین کشور صادرکننده کالا به ج.ا.ایران در نه‌ماهه اول سال ۱۴۰۰ بوده است؛ لیکن با انعقاد پیمان ابراهیم و امضاء موافقت‌نامه تجارت آزاد، کاهش سطح مبادلات تجاری ایران و امارات با فشار و تطمیع مقامات امارات توسط صهیونیست‌ها متصور می‌باشد.

۳-۱-۴-۳. افزایش موانع سرمایه‌گذاری و اشتغال اتباع ج.ا.ایران در امارات

حجم بالای حضور اتباع ایرانی در کشور امارات و اشتغال بخشی از آن‌ها در نهادها و مراکز مهم این کشور از جمله مراکز تجاری، نیروهای مسلح و... جزء مزیت‌های ج.ا.ایران محسوب می‌گردد؛ لیکن با توسعه حضور رژیم صهیونیستی در امارات، احتمال کاهش چشمگیر نقش و حضور ایرانی‌ها در این کشور متصور می‌باشد (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۳-۱-۴-۴. بهره‌گیری رژیم صهیونیستی از ثروت‌های نفتی امارات

امارات به‌واسطه برخورداری از منابع غنی انرژی، از جمله کشورهای ثروتمند دنیا محسوب می‌گردد؛ اما در نقطه مقابل رژیم صهیونیستی همواره به دنبال جذب منابع از سایر کشورها می‌باشد. از این‌رو، احتمال پشتیبانی مالی امارات از رژیم صهیونیستی به‌صورت مستقیم یا در ازای خدمات مختلف متصور است (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۳-۱-۴. تهدیدات فرهنگی عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران

۳-۱-۴-۱. جایگزینی ایدئولوژی ضد صهیونیستی کشورهای عربی با ایدئولوژی ضد ایرانی

کشورهای عربی و رژیم صهیونیستی در موارد زیر به برداشت‌های مشترکی دست یافتند:

- ❖ برهم خوردن موازنه قوا به نفع تهران،
- ❖ افزایش نفوذ و عمق راهبردی ج.ا.ایران،
- ❖ تقویت قدرت راهبردی جبهه مقاومت،
- ❖ جدی‌تر شدن تهدید ایران.

این حس تهدید و منافع مشترک، سبب نزدیکی و هم‌گرایی آن‌ها شد. به همین دلیل است که اکنون از دیدگاه ایدئولوژیک، کشورهای عربی نظیر امارات، بحرین و عربستان، صهیونیسم را تهدید وجودی علیه خود محسوب نمی‌کنند و در عوض تهران را تهدید اصلی فراروی امنیت و ثبات منطقه‌ای می‌دانند. همچنین، رژیم صهیونیستی را به‌مثابه شریک بالقوه برای رویارویی با آن به رسمیت می‌شناسند (غلام‌نیا و پیرمحمدی، ۱۳۹۹: ۱۲۵).

۲-۴-۱-۴. تشدید شکاف ایدئولوژیک در قبال مسئله فلسطین

تقویت روابط رژیم صهیونیستی و کشورهای عربی می‌تواند مبنای تعامل ج.ا.ایران و شیخ‌نشین‌های حوزه خلیج فارس را در رابطه با مسئله فلسطین تغییر دهد. پیش از این، مهم‌ترین ابزار کشورهای عربی که جهت آزادی اراضی اشغالی فلسطینی وجود داشت، تحریم سیاسی و دیپلماتیک بود؛ اما اگر کشورهای عربی مانند امارات فقط در ازای تعلیق الحاق کرانه و بدون هیچ دستاورد دیگری با رژیم صهیونیستی صلح کنند (که در عمل نیز همین‌گونه است)، دیگر دلیل و فشاری وجود نخواهد داشت که رژیم صهیونیستی را به خروج از سرزمین‌های اشغالی وادار کند (اختیاری امیری و محمدی، ۱۴۰۰: ۱۴۳).

۳-۴-۱-۴. اشاعه فرهنگ یهودیت در منطقه خلیج فارس

«ایلی العبادی»، خاخام ارشد شورای یهودیان امارات در گفت‌وگویی با وب‌سایت صهیونیستی I24 اعلام نمود؛ «جمعیت اقلیت یهودی امارات از زمان امضاء توافق‌نامه عادی‌سازی روابط بین تل‌آویو و ابوظبی، به شکل قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته و از ۲۰۰ نفر به ۶۰۰ نفر رسیده است»؛ لذا با توسعه حضور عناصر یهودی صهیونیست در امارات، اشاعه فرهنگ یهودیت یا حداقل پذیرش آن در منطقه اجتناب‌ناپذیر است (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۴-۴-۱-۴. **القاء تفکر افزایش رفاه و امنیت در سایه روابط با رژیم صهیونیستی در کشورهای خلیج فارس**

سرعت گسترش روابط امارات با رژیم صهیونیستی در ابعاد مختلف و انعقاد قراردادهای تجاری، کشاورزی، فناوری و... احتمال ایجاد تفکر افزایش رفاه در سایه روابط با رژیم صهیونیستی در جامعه

امارات و سایر کشورهای هم‌جوار آن را متصور می‌سازد. این امر می‌تواند بر تسریع تسری عادی‌سازی روابط در حوزه خلیج فارس تأثیرگذار باشد (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۵-۴-۱. افزایش تهدیدات نرم رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران

نفس حضور رژیم صهیونیستی در مجاورت مرزهای جنوبی کشور حائز تهدیدات سخت و نرم است و با توجه به جنگ شناختی غرب و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران، احتمال توسعه تهدیدات نرم رژیم صهیونیستی از طریق افزایش رسانه‌های معاند، تولید و صدور کالا و محصولات ضد ارزشی و... متصور می‌باشد (مصاحبه با صاحب‌نظران).

۲-۴. تجزیه و تحلیل یافته‌ها

جهت اولویت‌بندی تهدیدات امنیت ملی به روش فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی، ابتدا باید مدل این تهدیدات با توجه به روش AHP به شرح ذیل ترسیم شود.

با تنظیم ماتریس مقایسات، هرکدام از شاخص‌های اصلی و فرعی، به صورت دویبه‌دو (زوجی) در معرض قضاوت ۱۵ نفر از خبرگان این موضوع قرار گرفته است. قابل ذکر است که نرم‌افزار از نظرات ۱۵ خبره، میانگین هندسی گرفته و مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد.

روش AHP برای تعیین اوزان معیارها و زیرمعیارها استفاده می‌شود. در این روش مقایسه زوجی بین هرکدام از سطوح معیارها انجام می‌گیرد و به کمک نرم‌افزار Expert choice پرسش‌نامه‌های مقایسه زوجی تحلیل و نرخ ناسازگاری آن‌ها تعیین می‌شود. چنانچه نرخ ناسازگاری کمتر از ۰/۱ باشد، مقایسه‌های زوجی انجام گرفته شده، قابل قبول است. دو مفهوم زیر نیز باید مورد توجه قرار گیرد:

الف) مفهوم منطقی ناسازگاری

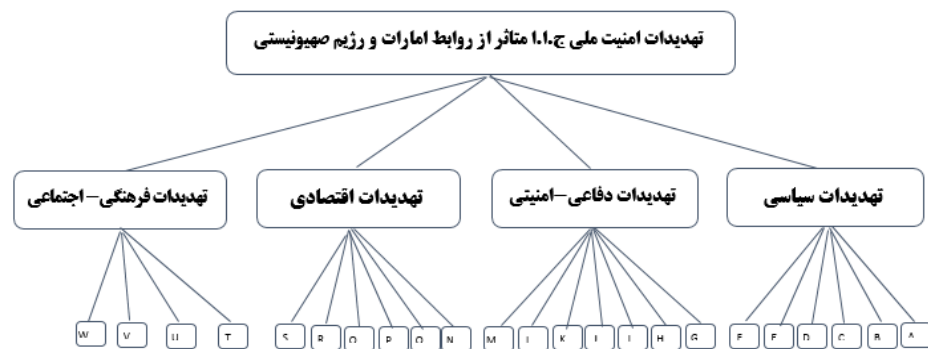
اگر بگوییم A نسبت به B از C بهتر است در نتیجه A نسبت به C خیلی بهتر است.

A:B بهتر است

B:C بهتر است

A:C خیلی بهتر است

چنانچه نرخ ناسازگاری $IR < 0/1$ آنگاه ارزیابی قابل قبول است. در پایین هر جدول، نرخ ناسازگاری نیز به‌عنوان اهمی کتتری محاسبه و ارائه شده است.

اشانه فرهنگ یهودیت در منطقه خلیج فارس.	U	افزایش موانع سرمایه‌گذاری و اشتغال اتباع ایرانی در امارات و کاهش فرصت‌های اقتصادی.	Q	تقویت سامانه‌های اطلاعاتی امارات و کاهش توان اطلاعاتی ج.ا.ا در این کشور.	M	گسترش همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ا.	I	تشکیل ائتلاف سیاسی عربی-عبری علیه ج.ا.ا.	E	خروج از انزوای سیاسی رژیم صهیونیستی در کشورهای اسلامی.	A
انقواء فتنه افزایش رفاه و امنیت در سایه روابط با رژیم صهیونیستی نزد کشورهای حوزه خلیج فارس.	V	بهره‌گیری رژیم صهیونیستی از ثروت‌های نفتی امارات.	R	تهدید امنیت تجارت دریایی ج.ا.ا در خلیج فارس.	N	ایجاد ایستگاه‌های راداری و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در امارات.	J	تضعیف آزمان آزادسازی قدس شریف.	F	تسری عادی‌سازی روابط به سایر کشورهای عربی، حوزه خلیج فارس.	B
افزایش تهدیدات نرم رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ا ایران.	W	جایگزینی ایدئولوژی ضدصهیونیستی کشورهای عربی با ایدئولوژی ضدایرانی.	S	ورود رژیم صهیونیستی به بازار انرژی خلیج فارس و تهدید حوزه انرژی ج.ا.ا.	O	بهره‌برداری رژیم صهیونیستی از ظرفیت اتباع ایرانی مقیم متعدد در امارات جهت فعالیت‌های جاسوسی و تروریستی در ج.ا.ا.	K	حضور نظامی رژیم صهیونیستی در خلیج فارس.	G	تضعیف محور مقاومت.	C
تشدید شکاف ایدئولوژیک در قبال مسئله فلسطین.	X	تشدید شکاف ایدئولوژیک در قبال مسئله فلسطین.	T	اخلال در معاسبات تجاری ج.ا.ا و امارات.	P	واگذاری تجهیزات پیشرفته نظامی به امارات.	L	شکل‌گیری ائتلاف ژئوپلیتیکی علیه ج.ا.ا.	H	عمیقتر شدن شکاف روابط ج.ا.ا با امارات.	D

مدل شماره ۱. تهدیدات امنیت ملی ج.ا.ا ایران متأثر از روابط امارات و رژیم صهیونیستی

ب) محاسبه وزن و تعیین ارجحیت شاخص‌های اصلی تحقیق

با توجه به امتیازدهی به مقایسه بین ۴ شاخص اصلی که عددی از ۱ تا ۹ اختیار می‌کند و با توجه به خروجی نرم‌افزار اکسپرت چویس، ماتریس مقایسات زوجی شاخص‌های اصلی به شرح زیر به دست آمده است. ستون اهمیت نیز بیانگر وزن و اهمیت هر کدام از شاخص‌های اصلی است.

جدول ۱. ماتریس مقایسات زوجی شاخص‌های اصلی

رتبه شاخص	میزان اهمیت	تهدیدات فرهنگی (D)	تهدیدات اقتصادی (C)	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)	تهدیدات سیاسی (A)	شاخص‌های اصلی
۲	۰/۱۰۲	۲/۵۰۷	۰/۶۰۱	۰/۱۲۵	۱	تهدیدات سیاسی (A)
۱	۰/۶۸۳	۷/۱۳۱	۶/۴۲۶	۱	۷/۲۸۱	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)
۲	۰/۱۶۱	۴/۳۴۲	۱	۰/۱۵۵	۱/۶۶۳	تهدیدات اقتصادی (C)
۴	۰/۰۵۴	۱	۰/۲۲۰	۰/۱۴۰	۰/۲۹۹	تهدیدات فرهنگی (D)
نرخ ناسازگاری - ۰/۰۷						

Priorities with respect to:
Goal: Goal

نمودار ۱. وزن نهایی شاخص‌های اصلی

همان‌گونه که در جدول (۱) ملاحظه می‌گردد؛ شاخص "تهدیدات نظامی - امنیتی (B)" با دارا بودن وزن ۰/۶۸۳ بیشترین اهمیت از نظر خبرگان را به خود اختصاص داده است. همچنین شاخص‌های "تهدیدات اقتصادی (C)" با وزن ۰/۱۶۱، "تهدیدات سیاسی (A)" با وزن ۰/۱۰۲ و "تهدیدات فرهنگی (D)" با وزن ۰/۰۵۴ در رتبه‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند. نرخ ناسازگاری این ماتریس برابر با ۰/۰۷ به‌دست آمده است، از آنجایی که این مقدار از ۰/۱ کوچک‌تر است، لذا می‌توان نتیجه گرفت که قضاوت‌ها و مقایسات زوجی دارای سازگاری و پایایی است.

۱-۲-۴. نتایج مقایسه تهدیدات سیاسی (A)

با توجه به امتیازدهی به مقایسه بین ۶ زیرشاخص مربوط به شاخص اصلی "تهدیدات سیاسی (A)"، که عددی از ۱ تا ۹ اختیار می‌کند، و خروجی نرم‌افزار اکسپرت چویس، ماتریس مقایسات زوجی گزینه‌ها به شرح زیر به‌دست آمده است:

جدول ۲. ماتریس مقایسات زوجی "تهدیدات سیاسی (A)"

نام شاخص	توسعه روابط و خروج از انزوای سیاسی رژیم صهیونیستی در کشورهای اسلامی (A1)	تسری عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با سایر کشورهای عربی (A2)	تضعیف محور مقاومت (A3)	عمیق‌تر شدن شکاف روابط ج.ا.ا با کشورهای حوزه خلیج فارس به‌ویژه امارات	تشکیل ائتلاف سیاسی عربی - عبری علیه جمهوری اسلامی ایران (A5)	تضعیف آرمان آزادسازی قدس شریف و استکبارستیزی (A6)	میزان اهمیت	رتبه شاخص
توسعه روابط و خروج از انزوای سیاسی رژیم صهیونیستی در کشورهای اسلامی (A1)	۱	۰/۲۷۶	۰/۱۷۴	۰/۲۰۲	۰/۲۱۷	۰/۱۷۱۸	۰/۰۴۸	۶
تسری عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با سایر کشورهای عربی (A2)	۲/۶۵۹	۱	۰/۲۷۴	۰/۴۱۹	۰/۲۴۵	۱/۶۶۲	۰/۱۰۶	۴
تضعیف محور مقاومت (A3)	۵/۷۵۷	۲/۶۷۲	۱	۱/۹۷۸	۱/۲۸۵	۲/۶۵۹	۰/۲۹۶	۱
عمیق‌تر شدن شکاف روابط ج.ا.ا با کشورهای حوزه خلیج فارس به‌ویژه امارات (A4)	۴/۹۲۹	۲/۲۸۷	۰/۵۰۵	۱	۰/۶۰۷	۳/۷۲۰	۰/۲۱۰	۳
تشکیل ائتلاف سیاسی عربی - عبری علیه جمهوری اسلامی ایران (A5)	۴/۶۰۹	۲/۹۰۲	۰/۱۷۷۸	۱/۶۴۷	۱	۳/۵۳۲	۰/۲۶۷	۲
تضعیف آرمان آزادسازی قدس شریف و استکبارستیزی (A6)	۱/۲۹۳	۰/۶۰۲	۰/۲۷۶	۰/۲۶۹	۰/۲۸۲	۱	۰/۰۷۲	۵

نرخ ناسازگاری = ۰/۰۲

Priorities with respect to:

Goal Goal
>A

Inconsistency = 0.02

with 0 missing judgments.

نمودار ۲. وزن "تهدیدات سیاسی (A)"

همان‌گونه که در جدول (۲) ملاحظه می‌گردد با توجه به شاخص اصلی "تهدیدات سیاسی (A)", "تضعیف محور مقاومت (A3)" با دارا بودن وزن ۰/۲۹۶ بیشترین اهمیت از نظر خبرگان را به خود اختصاص داده است. همچنین "تشکیل ائتلاف سیاسی عربی - عبری علیه ج.ا.ا. ایران (A5)" با وزن ۰/۲۶۷، "عمیق‌تر شدن شکاف روابط ج.ا.ا. ایران با کشورهای حوزه خلیج فارس به‌ویژه امارات

"(A4)" با وزن ۰/۲۱۰، "تسری عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با سایر کشورهای عربی (A2)" با وزن ۰/۱۰۶، "تضعیف آرمان آزادسازی قدس شریف و استکبارستیزی (A6)" با وزن ۰/۰۷۳ و "توسعه روابط و خروج از انزوای سیاسی رژیم صهیونیستی در کشورهای اسلامی (A1)" با وزن ۰/۰۴۸ در رتبه‌های دوم تا ششم قرار گرفته است.

نرخ ناسازگاری این ماتریس برابر با ۰/۰۲ به دست آمده است، از آنجایی که این مقدار از ۰/۱ کوچک‌تر است؛ لذا می‌توان گفت که قضاوت‌ها و مقایسات زوجی سازگاری و پایایی دارد.

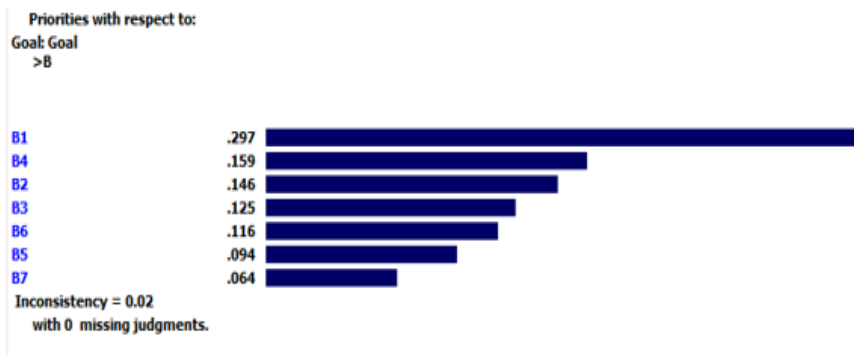
۲-۲-۴. نتایج مقایسه تهدیدات نظامی - امنیتی (B)

با توجه به امتیازدهی به مقایسه بین ۷ زیرشاخص مربوط به شاخص اصلی "تهدیدات نظامی- امنیتی (B)"، که عددی از ۱ تا ۹ اختیار می‌کند، و خروجی نرم‌افزار اکسپرت چویس، ماتریس مقایسات زوجی گزینه‌ها به شرح زیر به دست آمده است:

جدول ۴. ماتریس مقایسات زوجی "تهدیدات نظامی - امنیتی (B)"

رتبه شاخص	میزان اهمیت	تفویض سامانه‌های اطلاعاتی امارات (B7)	واگذاری تجهیزات نظامی پیشرفته از جمله هواپیماهای F35 به امارات در نتیجه توافق ابراهیم (B6)	تفویض سامانه‌های اطلاعاتی امارات (B7)	بهره‌برداری رژیم صهیونیستی از ظرفیت اتباع ایرانی ساکن امتردد به امارات جهت فعالیت‌های جاسوسی و تروریستی در چ.ا.ایران (B5) و واگذاری تجهیزات نظامی پیشرفته از جمله هواپیماهای F35 به امارات در نتیجه توافق ابراهیم (B6)	ایجاد ایستگاه‌های راداری و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در امارات (B4)	گسترش همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی علیه چ.ا.ایران (B2)	شکل‌گیری ائتلاف ژئوپلیتیک علیه جمهوری اسلامی ایران (B1)	نام شاخص
۱	۰/۲۹۷	۴/۴۰۰	۲/۵۶۰	۲/۹۹۹	۲/۸۲۸	۲/۳۹۷	۱/۴۴۳	۱	حضور نظامی رژیم صهیونیستی در خلیج فارس (B1)
۳	۰/۱۴۴	۲/۴۱۰	۱/۵۳۴	۱/۷۰۵	۰/۵۷۴	۰/۸۳۰	۰/۶۹۳	۱	شکل‌گیری ائتلاف ژئوپلیتیک علیه جمهوری اسلامی ایران (B2)
۴	۰/۱۲۵	۲/۱۳۴	۰/۹۳۵	۱/۲۹۱	۰/۶۴۹	۱	۱/۲۰۵	۱	گسترش همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی علیه چ.ا.ایران (B3)
۲	۰/۱۵۹	۲/۳۳۸	۰/۹۶۸	۱/۷۱۸	۱/۵۴۱	۱	۱/۷۴۲	۱	ایجاد ایستگاه‌های راداری و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در امارات (B4)
۶	۰/۰۹۴	۱/۵۶۸	۰/۸۵۹	۱	۰/۵۸۲	۰/۷۷۵	۰/۵۸۷	۰/۳۳۳	بهره‌برداری رژیم صهیونیستی از ظرفیت اتباع ایرانی ساکن امتردد به امارات جهت فعالیت‌های جاسوسی و تروریستی در چ.ا.ایران (B5) و واگذاری تجهیزات نظامی پیشرفته از جمله هواپیماهای F35 به امارات در نتیجه توافق ابراهیم (B6)
۵	۰/۱۱۶	۱/۴۴۳	۱	۱/۱۶۵	۱/۰۳۳	۱/۰۷۰	۰/۶۵۲	۰/۳۹۱	واگذاری تجهیزات نظامی پیشرفته از جمله هواپیماهای F35 به امارات در نتیجه توافق ابراهیم (B6)
۷	۰/۰۴۴	۱	۰/۶۸۳	۰/۶۳۸	۰/۴۲۸	۰/۴۶۹	۰/۴۱۵	۰/۲۲۷	تفویض سامانه‌های اطلاعاتی امارات (B7)

نرخ ناسازگاری = ۰/۰۲

نمودار ۲. وزن "تهدیدات نظامی - امنیتی (B)"

همان‌گونه که در جدول (۳) ملاحظه می‌گردد با توجه به شاخص اصلی "تهدیدات نظامی - امنیتی (B)"، "حضور نظامی رژیم صهیونیستی در خلیج فارس (B1)" با دارا بودن وزن ۰/۲۹۷، بیشترین اهمیت از نظر خبرگان را به خود اختصاص داده است.

همچنین "ایجاد ایستگاه‌های راداری و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در امارات (B۴)" با وزن ۰/۱۵۹، "شکل‌گیری ائتلاف ژئوپلیتیک علیه ج.ا.ایران (B2)" با وزن ۰/۱۴۶، "گسترش همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران (B3)" با وزن ۰/۱۲۵، "واگذاری تجهیزات نظامی پیشرفته از جمله هواپیماهای F.35 به امارات در نتیجه توافق ابراهیم (B6)" با وزن ۰/۱۱۶، "بهره‌برداری رژیم صهیونیستی از ظرفیت اتباع ایرانی ساکن/متردد به امارات جهت فعالیت‌های جاسوسی و تروریستی در ج.ا.ایران (B5)" با وزن ۰/۰۹۴ و "تقویت سامانه‌های اطلاعاتی امارات (B7)" با وزن ۰/۰۶۴، در رتبه‌های دوم تا هفتم قرار گرفته است.

نرخ ناسازگاری این ماتریس نیز برابر با ۰/۰۲ به‌دست آمده است. از آنجایی که این مقدار از ۰/۱ کوچک‌تر است؛ لذا می‌توان گفت که قضاوت‌ها و مقایسات زوجی دارای سازگاری و پایایی است.

۳-۲-۴. نتایج مقایسه تهدیدات اقتصادی (C)

با توجه به امتیازدهی به مقایسه بین ۴ زیرشاخص مربوط به شاخص اصلی "تهدیدات اقتصادی (C)"، که عددی از ۱ تا ۹ اختیار می‌کند، و خروجی نرم‌افزار اکسپرت چویس، ماتریس مقایسات زوجی گزینه‌ها به شرح زیر به‌دست آمده است:

جدول ۴. ماتریس مقایسات زوجی "تهدیدات اقتصادی (C)"

رتبه شاخص	میزان اهمیت	بهره‌گیری رژیم صهیونیستی از ثروت‌های نفتی امارات (C4)	افزایش موانع سرمایه‌گذاری و اشتغال اتباع ج.ا.ایران در امارات (C3)	اخلال در مناسبات تجاری ج.ا.ایران و امارات (با توجه به موافقت‌نامه تجارت آزاد امارات و رژیم صهیونیستی) (C2)	تهدید حوزه انرژی ج.ا.ایران (C1)	ورود رژیم صهیونیستی به بازار انرژی خلیج فارس و حوزه انرژی ج.ا.ایران (C1)	نام شاخص
۲	۰/۳۱۶	۲/۴۲۸	۲/۱۲۲	۰/۵۲۵	۱	ورود رژیم صهیونیستی به بازار انرژی خلیج فارس و تهدید حوزه انرژی ج.ا.ایران (C1)	
۱	۰/۴۴۲	۲/۶۸۳	۲/۸۷۹	۱	۱/۹۰۴	اخلال در مناسبات تجاری ج.ا.ایران و امارات (با توجه به موافقت‌نامه تجارت آزاد امارات و رژیم صهیونیستی) (C2)	
۳	۰/۱۴۴	۲/۵۱۹	۱	۰/۲۵۸	۰/۲۲۰	افزایش موانع سرمایه‌گذاری و اشتغال اتباع ج.ا.ایران در امارات (C3)	
۴	۰/۰۹۸	۱	۰/۳۹۷	۰/۳۷۳	۰/۲۹۱	بهره‌گیری رژیم صهیونیستی از ثروت‌های نفتی امارات (C4)	
نرخ ناسازگاری - ۰/۰۸							

Priorities with respect to:

Goal: Goal

>C

Inconsistency = 0.08

with 0 missing judgments.

نمودار ۴. وزن "تهدیدات اقتصادی (C)"

همان‌گونه که در جدول (۴) ملاحظه می‌گردد با توجه به شاخص اصلی "تهدیدات اقتصادی (C)"، "اخلال در مناسبات تجاری ج.ا.ایران و امارات (با توجه به موافقت‌نامه تجارت آزاد امارات و رژیم صهیونیستی) (C2)" با دارا بودن وزن ۰/۴۴۲، بیشترین اهمیت از نظر خبرگان را به خود اختصاص داده است. همچنین "ورود رژیم صهیونیستی به بازار انرژی خلیج فارس و تهدید حوزه انرژی ج.ا.ایران (C1)" با وزن ۰/۳۱۶، "افزایش موانع سرمایه‌گذاری و اشتغال اتباع ج.ا.ایران در امارات (C3)" با وزن ۰/۱۴۴ و "بهره‌گیری رژیم صهیونیستی از ثروت‌های نفتی امارات (C4)" با وزن ۰/۰۹۸ در رتبه‌های دوم تا چهارم قرار گرفته است.

علاوه بر این، نرخ ناسازگاری این ماتریس برابر با ۰/۰۸ به‌دست آمده است، از آنجایی که این

مقدار از ۰/۱ کوچک‌تر است؛ لذا می‌توان گفت که قضاوت‌ها و مقایسات زوجی سازگاری و پایایی دارد.

۴-۲-۴. نتایج مقایسه تهدیدات فرهنگی (D)

با توجه به امتیازدهی به مقایسه بین ۵ زیرشاخص مربوط به شاخص اصلی "تهدیدات اقتصادی (D)"، که عددی از ۱ تا ۹ اختیار می‌کند، و خروجی نرم‌افزار اکسپرت چویس، ماتریس مقایسات زوجی گزینه‌ها به شرح زیر به‌دست آمده است:

جدول ۵. ماتریس مقایسات زوجی "تهدیدات فرهنگی (D)"

رتبه شاخص	میزان اهمیت	افزایش تهدیدات نرم رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران (D5)	القاء تفکر افزایش رفاه و امنیت در سایه روابط با رژیم صهیونیستی در کشورهای قاره آسیا (D3)	اشاعه فرهنگ یهودیت در منطقه خلیج فارس (D2)	تشدید شکاف ایدئولوژیک در قبال مسئله فلسطین (D2)	جایگزینی ایدئولوژی ضدصهیونیستی کشورهای عربی با ایدئولوژی ضدایرانی (D1)	نام شاخص
۱	۰/۳۶۶	۱/۳۵۶	۲/۲۴۵	۲/۶۴۷	۲/۷۱۰	۱	جایگزینی ایدئولوژی ضدصهیونیستی کشورهای عربی با ایدئولوژی ضدایرانی (D1)
۲	۰/۱۰۲	۰/۲۹۰	۱/۲۷۶	۱/۱۰۱	۱	۰/۲۷۰	تشدید شکاف ایدئولوژیک در قبال مسئله فلسطین (D2)
۳	۰/۰۹۸	۰/۲۲۱	۱/۵۱۶	۱	۰/۹۰۸	۰/۲۷۴	اشاعه فرهنگ یهودیت در منطقه خلیج فارس (D3)
۴	۰/۰۸۵	۰/۲۴۶	۱	۰/۶۶۰	۰/۷۸۴	۰/۳۰۸	القاء تفکر افزایش رفاه و امنیت در سایه روابط با رژیم صهیونیستی در کشورهای خلیج فارس (D4)
۵	۰/۳۴۸	۱	۴/۰۶۶	۴/۵۲۹	۲/۴۴۵	۰/۷۲۸	افزایش تهدیدات نرم رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران (D5)

نرخ ناسازگاری - ۰/۰۱

نمودار ۵. وزن "تهدیدات فرهنگی (D)"

همان‌گونه که در جدول (۵) ملاحظه می‌گردد با توجه به شاخص اصلی "تهدیدات فرهنگی (D)"، "جایگزینی ایدئولوژی ضد صهیونیستی کشورهای عربی با ایدئولوژی ضد ایرانی (D1)" با دارا بودن وزن ۰/۳۶۶، بیشترین اهمیت از نظر خبرگان را به خود اختصاص داده است. همچنین

"افزایش تهدیدات نرم رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران (D5)" با وزن ۰/۳۴۸، "تشدید شکاف ایدئولوژیک در قبال مسئله فلسطین (D2)" با وزن ۰/۱۰۳، "اشاعه فرهنگ یهودیت در منطقه خلیج فارس (D3)" با وزن ۰/۰۹۸ و "القاء تفکر افزایش رفاه و امنیت در سایه روابط با رژیم صهیونیستی در کشورهای خلیج فارس (D4)" با وزن ۰/۰۸۵، در رتبه‌های دوم تا پنجم قرار گرفته‌اند. نرخ ناسازگاری این ماتریس نیز برابر با ۰/۰۱ به دست آمده است، از آنجایی که این مقدار از ۰/۱ کوچک‌تر است؛ لذا می‌توان گفت که قضاوت‌ها و مقایسات زوجی سازگاری و پایایی دارد.

۵. نتیجه‌گیری و پیشنهادات

۵-۱. نتیجه‌گیری

یکی از اهداف عمده رونمایی از طرح آمریکایی معامله قرن و عادی‌سازی روابط میان امارات و رژیم صهیونیستی، تهدید امنیت ملی ج.ا.ایران است. در این مقاله شناسایی و تبیین تهدیدات عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی مورد توجه و بررسی قرار گرفت. بر اساس نتایج حاصل از پژوهش، تهدیدات عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی به ترتیب اولویت عبارت‌اند از:

(۱) تهدیدات نظامی - امنیتی،

(۲) تهدیدات اقتصادی،

(۳) تهدیدات سیاسی،

(۴) تهدیدات فرهنگی - اجتماعی.

در حوزه شناسایی و اولویت‌بندی تهدیدات در ابعاد سیاسی، دفاعی - امنیتی، اقتصادی و فرهنگی - اجتماعی که سؤالات فرعی مقاله بودند، تعداد ۲۲ تهدید در حوزه‌های چهارگانه فوق شناسایی و اولویت‌بندی شده است که در جدول (۶) به آن اشاره شده است.

با توجه به مطالب فوق، اول اهداف اصلی و فرعی تحقیق مبنی بر شناسایی و اولویت‌بندی تهدیدات عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی به صورت کامل محقق شده است. دوم؛ مشخص گردید اقدامات امارات در عادی‌سازی روابط با رژیم صهیونیستی قطعاً آثار منفی خود را بر حوزه منافع و امنیت ملی کشور برجای خواهد گذاشت و حضور شرارت‌آمیز و توطئه‌گر رژیم صهیونیستی را در شعاع نزدیک آب‌های خلیج فارس تسهیل خواهد نمود. امارات به‌زعم خود با پیوند به شبکه مالی، سیاسی، امنیتی و رسانه‌ای صهیونیسم (در گستره آمریکا - اروپا)، خود را مصون از تحرکات ج.ا.ایران علیه منافع خود می‌دانند. درعین حال بخشی از چالش امارات از این بابت است که دبی شکوفایی اقتصادی و مرکزیت تجاری و مالی و آینده خود را نه در مخاصمه بلکه در

تنش‌زدایی می‌داند و هرگونه تنش و جنگی در آینده خلیج فارس می‌تواند به‌طور بالقوه ستون‌های اقتصادی این شیخ‌نشین را سست و ویران کند.

از نگاه امارات تقابل با ج.ا.ایران اگرچه ذیل توافق با رژیم صهیونیستی حاصل می‌شود، لیکن امارات در پیوند با رژیم صهیونیستی به دنبال گشایش جبهه و محور جدیدی علیه ج.ا.ایران نمی‌باشد. اما از سوی دیگر رژیم صهیونیستی که حضور ایران را در مرزهای شمالی و جنوبی خود می‌بیند، با این توافق خود را بیش‌ازپیش به خلیج فارس نزدیک نموده است. به این ترتیب امارات به رژیم صهیونیستی، صلح و درهای گشوده هدیه می‌دهد؛ رژیم صهیونیستی نیز تضمین منافع و امنیت پایدار را به ابوظبی وعده می‌دهد.

جدول ۶. وزن نهایی زیرشاخص‌ها

رتبه زیرشاخص	وزن زیرشاخص	شاخص اصلی	نام زیرشاخص
۱	۰/۲۱۶	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)	حضور نظامی رژیم صهیونیستی در خلیج فارس (B1)
۲	۰/۱۱۶	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)	ایجاد ایستگاه‌های راداری و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در امارات (B4)
۳	۰/۱۰۶	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)	شکل‌گیری ائتلاف ژئوپلیتیک علیه جمهوری اسلامی ایران (B2)
۴	۰/۰۹۱	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)	گسترش همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی امارات و رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران (B3)
۵	۰/۰۸۵	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)	واگذاری تجهیزات نظامی پیشرفته از جمله هواپیماهای F.35 به امارات در نتیجه توافق ابراهیم (B6)
۶	۰/۰۶۸	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)	بهره‌برداری رژیم صهیونیستی از ظرفیت اتباع ایرانی ساکن امارت به امارات جهت فعالیتهای جاسوسی و تروریستی در ج.ا.ایران (B5)
۷	۰/۰۵۱	تهدیدات اقتصادی (C)	اخلال در مناسبات تجاری ج.ا.ایران و امارات (با توجه به موافقت‌نامه تجارت آزاد امارات و رژیم صهیونیستی) (C2)
۸	۰/۰۴۷	تهدیدات نظامی - امنیتی (B)	تقویت سامانه‌های اطلاعاتی امارات (B7)
۹	۰/۰۳۶	تهدیدات اقتصادی (C)	ورود رژیم صهیونیستی به بازار انرژی خلیج فارس و تهدید حوزه انرژی ج.ا.ایران (C1)
۱۰	۰/۰۳۲	تهدیدات سیاسی (A)	تضعیف محور مقاومت (A3)
۱۱	۰/۰۲۹	تهدیدات سیاسی (A)	تشکیل ائتلاف سیاسی عربی-عبری علیه جمهوری اسلامی ایران (A5)
۱۲	۰/۰۲۳	تهدیدات سیاسی (A)	عمیق‌تر شدن شکاف روابط ج.ا.ا با کشورهای حوزه خلیج فارس به ویژه امارات (A4)
۱۳	۰/۰۱۷	تهدیدات اقتصادی (C)	افزایش منابع سرمایه‌گذاری و انتقال اتباع ج.ا.ایران در امارات (C3)
۱۴	۰/۰۱۷	تهدیدات فرهنگی (D)	جایگزینی ایدئولوژی ضدصهیونیستی کشورهای عربی با ایدئولوژی ضدایرانی (D1)
۱۵	۰/۰۱۶	تهدیدات فرهنگی (D)	افزایش تهدیدات نرم رژیم صهیونیستی علیه ج.ا.ایران (D5)
۱۶	۰/۰۱۲	تهدیدات سیاسی (A)	تسری عادی‌سازی روابط رژیم صهیونیستی با سایر کشورهای عربی (A2)
۱۷	۰/۰۱۱	تهدیدات اقتصادی (C)	بهره‌گیری رژیم صهیونیستی از لروتهای نفتی امارات (C4)
۱۸	۰/۰۰۸	تهدیدات سیاسی (A)	تضعیف آرمان آزادسازی قدس شریف و استکبارستیزی (A6)
۱۹	۰/۰۰۵	تهدیدات سیاسی (A)	توسعه روابط و خروج از انزوای سیاسی رژیم صهیونیستی در کشورهای اسلامی (A1)
۲۰	۰/۰۰۵	تهدیدات فرهنگی (D)	تشدید شکاف ایدئولوژیک در قبال مسئله فلسطین (D2)
۲۱	۰/۰۰۵	تهدیدات فرهنگی (D)	انسانه فرهنگ یهودیت در منطقه خلیج فارس (D3)
۲۲	۰/۰۰۴	تهدیدات فرهنگی (D)	افتاء تفکر افزایش رفاه و امنیت در سایه روابط با رژیم صهیونیستی در کشورهای خلیج فارس (D4)

۲-۵. پیشنهادات

بر اساس نتایج حاصل از تحقیق، پیشنهادات مشروحه ذیل ارائه می‌گردد:

۱. تدوین طرح راهبردی مقابله با تهدیدات شناسایی شده عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی در مراکز مطالعات راهبردی کشور.
۲. سیاست‌گذاری امنیتی جهت طرح‌ریزی اقدامات مقابله‌ای و جلوگیری از غافلگیری در دستور کار نهادهای سیاست‌گذار سیاسی - امنیتی قرار گیرد.
۳. با توجه به قرار گرفتن تهدیدات نظامی - امنیتی در اولویت نخست تهدیدات عادی‌سازی روابط امارات و رژیم صهیونیستی و برآورد انواع تهدیدات در این حوزه، طرح‌ریزی و اجرای اقدامات مبتنی بر بازدارندگی در دستور کار نهادهای نظامی قرار گیرد.
۴. تهدیدات سیاسی عادی‌سازی روابط امارات با رژیم صهیونیستی در تنظیم راهبردهای سیاسی کشور نسبت به امارات مدنظر قرار گیرد.

منابع

الف- فارسی

- آقایی، سید داود؛ نورعلی‌وند، یاسر (۱۳۹۸). «محیط امنیتی و سیاستگذاری خارجی و امنیتی؛ ارائه یک الگوی تحلیلی». *مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی (مطالعات راهبردی جهانی شدن)*، ۹ (۳۳)، ۲-۲۲.
- اختیاری امیری، رضا؛ محمدی، محمدرضا (۱۴۰۰). «تأثیر مناسبات رژیم صهیونیستی با کشورهای حوزه خلیج فارس بر سیاست همسایگی ایران»، *فصلنامه سیاست خارجی*، ۳ (۳۵)، ۱۲۹-۱۵۰.
- افتخاری، اصغر (۱۳۸۱). *مراحل بنیادین اندیشه در مطالعات امنیت ملی*، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- بختیاری، حسین؛ صالح‌نیا، علی (۱۳۹۷). «اولویت‌بندی تهدیدات امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران با روش تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP)»، *فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی*، ۸ (۲۷)، ۲۷۷-۲۵۵.
- غلام‌نیا، هادی؛ پیرمحمدی، سعید (۱۳۹۹). «تحول در سیاست منطقه‌ای امارات متحده عربی؛ رهیافت محمد بن زاید»، *نشریه علمی آفاق امنیت*، ۱۳ (۴۹)، ۱۴۵-۱۱۵.
- لیتل، ریچارد (۱۳۸۹). *تحول در نظریه‌های موازنه قوا*، ترجمه غلامعلی چگنی‌زاده، تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران.
- مرادیان، محسن (۱۳۸۸). *تهدید و امنیت (تعاریف و مفاهیم)*، تهران: مرکز آموزشی و پژوهشی شهید سپهد صیاد شیرازی.
- نظری تریزی، امین (۱۴۰۰). *آینده‌نگری تحولات سیاسی-امنیتی غرب آسیا (۲۰۲۰ الی ۲۰۲۵) بر مبنای تحلیل اسنادی اندیشکده‌های عرب زبان*، دانشگاه عالی دفاع ملی، پروژه جایگزین خدمت.
- هدایتی شهیدانی، مهدی؛ مرادی کلارده، سجاد (۱۳۹۵). «تبیین سیاست خارجی عربستان در قبال تروریسم تکفیری در عراق و سوریه»، *فصلنامه تحقیقات سیاسی بین‌الملل*، ۹ (۳۰)، ۸۹-۱۱۶.

ب- عربي

- مركز الجزيرة للدراسات (٢٠٢٠). اتفاق السلام الإسرائيلي الإماراتي: مضمون ملتبس و مرتكزات هشة. مركز الجزيرة للدراسات.
- المركز الفلسطيني للبحوث والدراسات المسحية (٢٠٢٠). استطلاع الرأي لصفقة القرن. المركز الفلسطيني للبحوث والدراسات المسحية.

پ- انگلیسی

- Mearsheimer, J. (2001). *The Tragedy of Great Power*: New York: W.W. Norton & Company.